

HYPPÄRÄNHARJUN HOITOSUUNNITELMA

Omar Badawieh, Janne Tolonen, Katariina Yli-Heikkilä ja Jarkko Leka
2023

© 2023 | Valonia

PL 273 (Linnankatu 52 B), 20101 Turku

Valonia on asiantuntijaorganisaatio, jonka ydinosamista ovat ympäristö- ja energia-asiat sekä kestävä kehitys.

Toimimme osana Varsinais-Suomen liittoa

Y-tunnus: 0922305-9

 Varsinais-Suomen liitto

SISÄLLYS

1	Sisältö.....	2
2	Alueen esittely	3
2.1	Suojelualueet	3
2.2	Maankäyttö.....	5
2.3	Vesistöt ja pienvedet.....	8
3	Hoitosuunnitelma	10
3.1	Vesistöt ja pienvedet.....	10
3.1.1	Pohjavesialueet ja lähteet	10
3.1.2	Virtavesijatkumot ja päävesistöalueet.....	11
3.1.3	Suosituksia virtavesien kunnostuksiin	11
3.2	Vesistöjen rantametsät	14
3.2.1	Suosituksia ja mahdollisuuksia pienvesien ja vesistöjen rantametsissä.....	15
3.3	Viheryhteydet ja niiden kytkeytyminen maisematasolla.....	15
3.3.1	Suosituksia: viheryhteydet.....	16
3.4	Paahdeympäristöt.....	17
3.4.1	Suosituksia paahdeympäristöihin	20
3.5	Harjumetsät	21
3.5.1	Suosituksia harjumetsiin.....	22
3.6	Maatalousalueet	23
3.6.1	Suosituksia maatalousalueille.....	24
3.7	Turvemaat.....	26
3.7.1	Suosituksia: turvemaat	27
4	Vinkkejä metsänomistajille	29
5	Toteuttajat ja yhteystiedot	31

1 SISÄLTÖ

Tämä raportti on kooste Hyyppäränharjulle laaditun alue-ekologisen hoitosuunnitelman selainpohjaisesta [tarinakartasta](#). Tämän raportin tarkoitus on auttaa tarinakartan käyttäjää tutustumaan sen sisältöön saavutettavasti. Raportti ja tarinakartta on julkaistu ensimmäisen kerran maaliskuussa 2023.

Hoitosuunnitelma ja tämä raportti on laadittu ympäristöministeriön METSO-ohjelmasta rahoittamassa Monimuotoisuuskeskittymän luonnonhoitoverkosto Kiikala–Hyyppäränharju-yhteistoimintaverkostohankkeessa. Hanketta koordinoi Valonia/Varsinais-Suomen liitto, ja siinä olivat mukana kumppaneina Suomen metsäkeskus, Metsähallituksen Luontopalvelut, Tapio ja Varsinais-Suomen ELY-keskus. Hankkeesta lisätietoja sekä hankkeen loppuraportti on saatavilla [Valonian Hyyppäränharjun METSO-hankkeen sivuilta](#).

Hyyppäränharjun METSO-yhteistoimintaverkosto -hanke toteutettiin Varsinais-Suomessa pääosin Salon Kiikalan ja Someron Somerniemen alueilla sijaitsevan Hyyppäränharjun Natura 2000 -alueella ja sen lähiympäristössä. Tavoitteena oli yhteistoimintaverkoston ja tässä raportissa esitetyn hoitosuunnitelman avulla edistää monimuotoisuuskeskittymän luonnonhoitoa ja -suojelua. Hoitosuunnitelman ja raportin laatimisesta vastaa Valonia ja se on tehty yhteistyössä Suomen metsäkeskuksen, Metsähallituksen Luontopalvelujen, Tapion ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen sekä alueen maanomistajien kanssa.

Raportti koostuu kahdesta osiosta:

- Hyyppärän harjualueen esittely, jossa taustoitetaan harjualueen luonnon erityispiirteitä
- alueen hoitosuunnitelma, joka pohjautuu alueen luonnon erityispiirteiden huomioimiseen

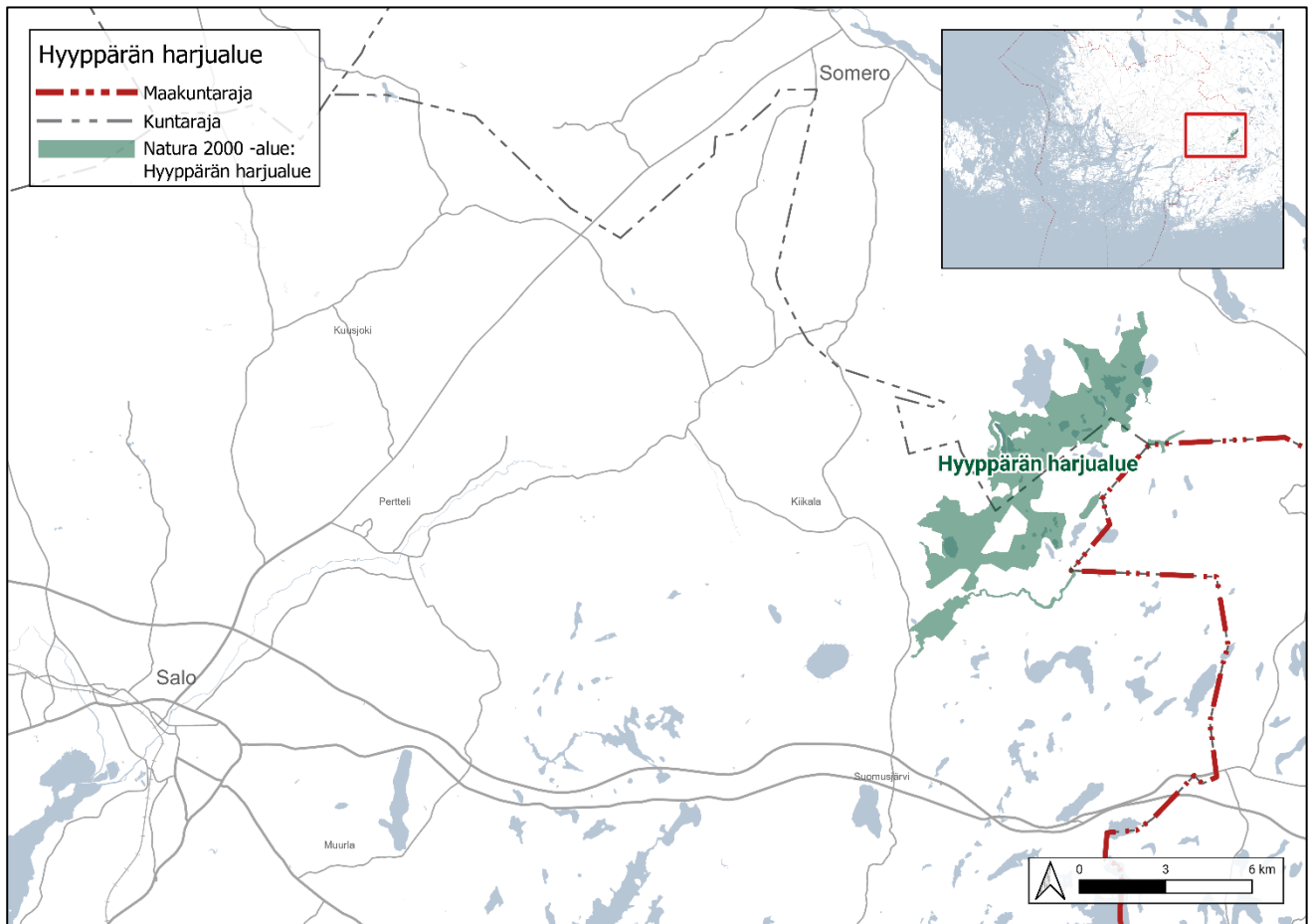
Hoitosuunnitelmassa esitellään Hyyppäränharjun erityispiirteitä erilaisten karttatasojen avulla, sekä suosituksia niiden huomioimiseksi metsätaloudessa ja muussa maankäytössä. Hoitosuunnitelma esittelee metsänomistajille ja muille toimijoille luonnonhoidon ja vapaaehtoisen suojelun mahdollisuuksia. Taustakarttoina käytetään pääosin Maanmittauslaitoksen taustakarttaa tai maastokarttaa. Kaikki näytetyt aineistot on joko jaettu käytettäväksi [Creative Commons -lisenssillä](#), tai ne ovat Valonian tuottamia. Hoitosuunnitelmassa on käytetty muun muassa Suomen ympäristökeskuksen (SYKE), Suomen metsäkeskuksen (SMK) sekä Luonnonvarakeskuksen (LUKE) tuottamia avoimia aineistoja. Jokaisen kartan kuvatekstiin on merkitty aineiston tuottajat sulkuihin.

Hoitosuunnitelmasta on tehty myös interaktiivinen [tarinakartta](#), jossa voi selaila alueen paikkatietoja ja karttoja laajemmin ja tarkemmin.

Hoitosuunnitelman visiona on, että Hyyppärän harjualueen:

- Uhanalaisten luontotyyppien ja lajien tila on suotuisa ja paraneva
- Luonnon monimuotoisuus paranee ja ekologiset yhteydet ympärillä oleviin alueisiin säilyvät
- Maa- ja metsätalousalueiden hoidossa tuetaan alueen luontoarvoja soveltuvilla luonnonhoidon keinoilla
- Kaikessa maankäytössä sovelletaan luonnonhoidon keinoja ja otetaan käyttöön uusia luontopohjaisia ratkaisuja luontoarvojen säilyttämiselle ja lisäämiselle
- Maankäytössä on varauduttu ilmastonmuutokseen
- Virkistyskäyttö on suunniteltu ja toteutettu ekologisesti kestäväksi

2 ALUEEN ESITTELY

Kuva 1. Hyypärän harjualueen sijainti (SYKE)

Hyypäränharju on laaja luonnon monimuotoisuuden keskittymä Varsinais-Suomessa (kuva 1). Harjualue sijaitsee pääosin Varsinais-Suomessa Salon Kiikalassa ja Someron Somerniemellä. Itäreunalta alue kuuluu Uuteenmaahan ja Lohjaan.

Hyypärän alue on myös tärkeä virkistysalue. Sen monipuoliset metsät, suot ja vesistöt tarjoavat luonnossa liikkujalle runsaasti mahdollisuuksia. Alueella on Kultalähteen ja Iso-Valkeen luontopolut. Iso-Valkeella on myös kaksi laavua. Yleisiä uimarantoja alueella ovat Härjänvatsan uimaranta ja Oinasjärven uimaranta. Hyypäränharjulla on hyvin vaihtelevat maastonmuodot suppalammista korkeisiin mäkiin. Maakuntarajan tuntumassa Ruukinjärven ja Säräjärven pohjoispuolella on Varsinais-Suomen korkein kohta Särämäki (164 metriä merenpinnan yläpuolella).

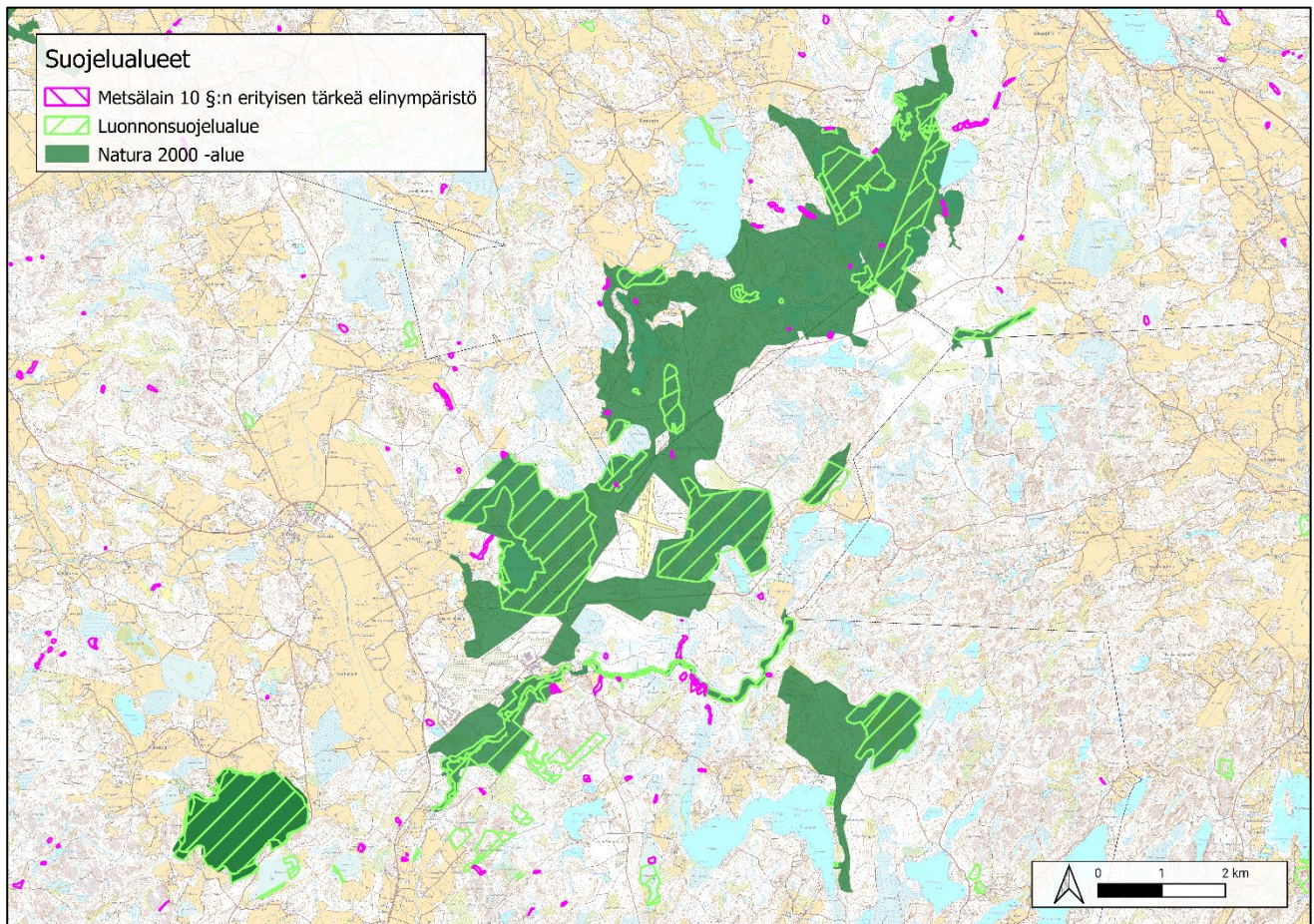
2.1 SUOJELUALUEET

Hyypärän harjualue on Kolmannen Salpausselän reunamuodostuma. Alueen geologiset muodostumat, kuten harjuselänteet ja suppakuopat, ovat syntyneet jääkauden sulamisvaiheessa noin 10 000 vuotta sitten. Harjuluonto luo alueelle monimuotoisuutta.

Hyypärän erityisten luontoarvojen turvaamiseksi osa harjualueesta on suojeltu osana Natura 2000 -suojeluverkostoa ([FI0200010](#)). Natura-alueen pinta-ala on 2468 hehtaaria. Suojelun keskiössä ovat erityisesti pienvesien, paahdeympäristöjen sekä lehtojen ja puustoisten soiden muodostamat

elinympäristöverkostot. Natura-alueeseen kuuluu muun muassa Varesjoen notkon vanha jokivarsimetsä siihen kytkeytyvineen puroineen ja lähteineen, harjumetsiä, Johannislundin lampikeskittymä ja Someron järvi- ja lampikeskittymä. Harjualueen liepeillä ja järvien ja lampien rannoilla on myös runsaasti soita.

Natura 2000 -alueen lisäksi alueella on runsaasti sekä yksityisten tahojen että valtion omistamia luonnonsuojelualueita. Suojelualueverkostoa täydentävät metsälain 10 pykälän erityisen tärkeät elinympäristöt (nk. metsälakikohteet), joiden säilyminen on turvattava metsien käsittelyssä (kuva 2).

Kuva 2. Hyypäränharjualueen lähistön luonnonsuojelualueet, Natura 2000 -alueet sekä metsälain 10 pykälän mukaiset erityisen tärkeät elinympäristöt. (SYKE, MML, SMK)

Hyypärän harjualueella tavataan uhanalaisia luontotyyppisiä ja merkittävää uhanalaislajistoa, esimerkiksi runsaasti liito-oravia (*Pteromys volans*), alueen puroissa elävä erittäin uhanalainen taimen (*Salmo trutta*), lähteiköissä ja lähdepurojen varsilla uhanalaisia sammalia ja hyönteisiä (esim. korpihohtosammal (*Herzogiella turfacea*) ja harsosammal (*Trichocolea tomentella*)), sekä paahdeympäristön kasvi- ja hyönteislajeja, kuten mäkihiilikoi (*Anacamptis fuscella*) ja ahokissankäpälä (*Antennaria dioica*). Lentokentän ympäristössä on esiintynyt äärimmäisen uhanalainen ja erityisesti suojeltava harjusinisiipi (*Pseudophilotes vicrama*, kuva 3), joka on kuitenkin hävinnyt alueelta.

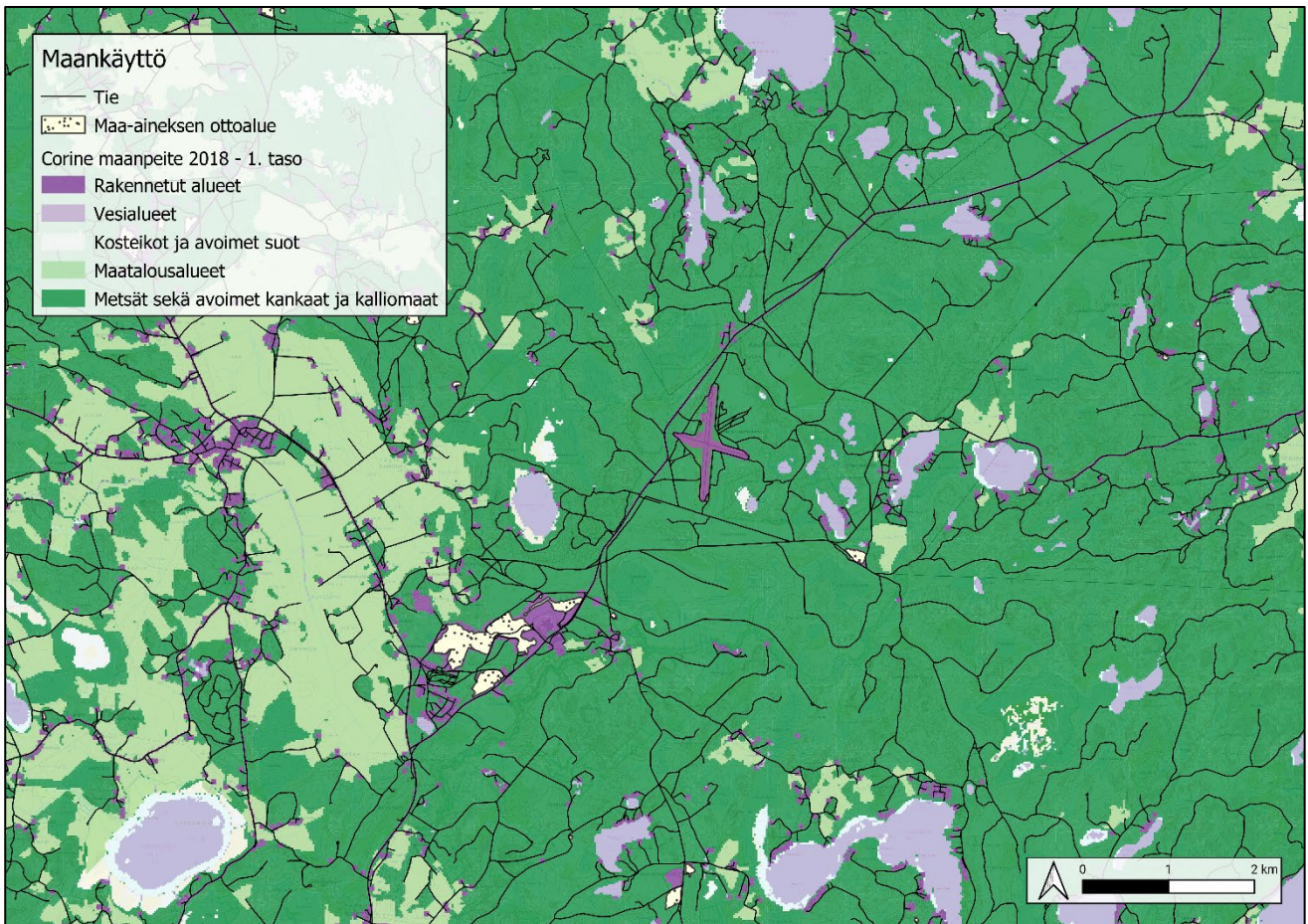
Kuva 3. Harjusinisiiپی (*Pseudophilotes vicrama*), kuva: [Paul Cools](#) (CC BY-NC)

Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevien luonnonarvojen merkittävä heikentäminen on kiellettyä. Kaikista Natura 2000 -alueella ja sen läheisyydessä tehtävistä toimenpiteistä, joista saattaa aiheutua suojelun perusteena olevien lajien, niiden elinympäristöjen tai luontotyyppien heikentymistä, tulee ilmoittaa alueelliselle ELY-keskukselle. [Lisätietoja ilmoitusvelvollisuudesta.](#)

Metsälakikohteet ovat luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia tärkeitä elinympäristöjä. Ne erottuvat selvästi ympäristöstään ja ovat pienialaisia tai metsätaloudellisesti vähämerkityksellisiä. Kasvillisuus, maaston muodot tai puusto voivat poiketa muusta ympäröivästä metsästä. Luonnontilaisuutta tai luonnontilaisen kaltaisuutta ilmentävät järeät vanhat puut tai runsas lahoppuusto. Metsälakikohteita saattaa tyypillisesti löytyä purojen läheisyydestä tai hakkuiden ulkopuolelle jääneiltä soilta ja kallioilta. Elinympäristöissä elää vaateliasta ja paikoin myös uhanalaista lajistoa. [Lisätietoa metsälakikohteista Metsäkeskuksen sivuilta.](#)

2.2 MAANKÄYTTÖ

Vaikka Hyyppäränharjulla on säilynyt erityisen edustavia luontotyyppisiä, on alue myös kokenut voimakkaita muutoksia (kuva 4). Erityisesti laajat maa-ainesottoalueet ja lentokenttä ovat muuttaneet harjualuetta. Lisäksi alueen laaja tieverkosto pirstoo metsäalueita. Tieverkosto on kehittynyt jo 1700-luvulta lähtien alueella sijainneen myllytoiminnan, sahateollisuuden, Johannislundin lasitehtaan ja maa-ainesoton ympärille.

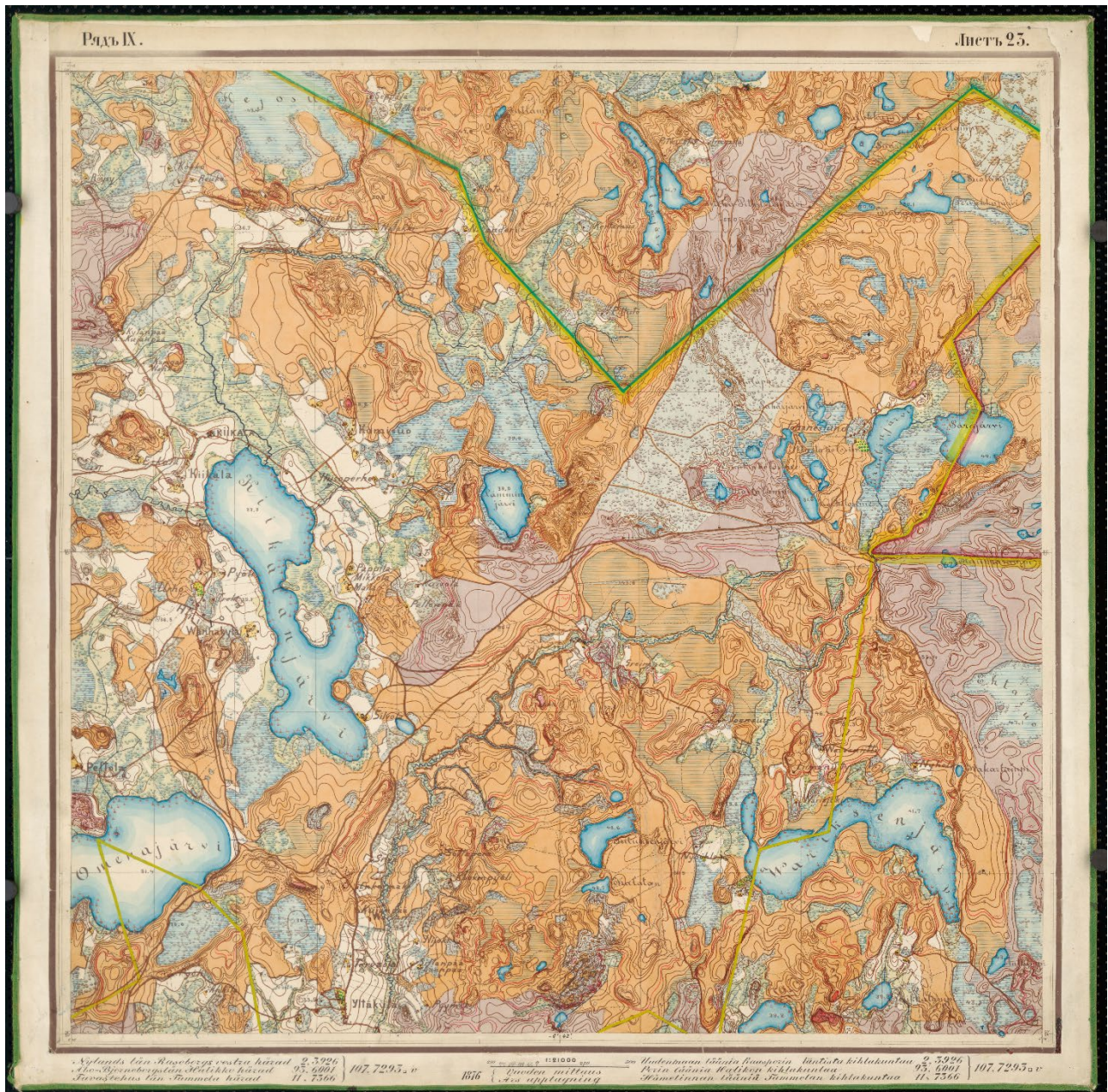

Kuva 4. Hyyppärän harjualueen ympäristön maankäyttö (SYKE, MML)

Harjualueen reunoilla on runsaasti ojitettuja turvemaita, joista suurin osa on metsätalouskäytössä. Turvemaiden ojitukset ovat paikoin lisänneet alueen puuntuotantoa, mutta niillä on ollut haitallisia vaikutuksia erityisesti suo- ja vesiluontotyyppien ja lajiston tilaan. Turvemaiden ojitukset lisäävät myös maaperän ilmastopäästöjä.

Suuri osa Hyyppäränharjun metsistä on suojelualueiden ulkopuolella ja normaalissa metsätalouskäytössä. Metsätaloustoimenpiteistä, kuten kasvatus- tai uudistushakkuusta, tehdään metsänkätöilmoitus Metsäkeskukselle vähintään 10 vuorokautta ja aikaisintaan kolme vuotta ennen hakkuuta tai erityisen tärkeän elinympäristön käsittelyä.

Vanhojen karttojen sekä ilmakuvienv avulla voi hahmottaa myös Hyyppärän harjualueella tapahtuneita maankäytön muutoksia. Järviä ja kosteikkoja on kuivatettu, puroja suoristettu ja soita ojitettu. Lisäksi alueen tieverkosto ja maa-ainesottoalueet ovat laajentuneet. Maankäytön muutoksiin voi tutustua vaikkapa [Maanmittauslaitoksen historiallisten ilmakuvienv](#) tai [vanhatkartat.fi](#) -palvelun avulla. Esimerkiksi Kiikalassa sijainnut Kiikalanjärvi (Kurajärvi) on kokonaan kuivatettu maatalousmaaksi (kuva 5).

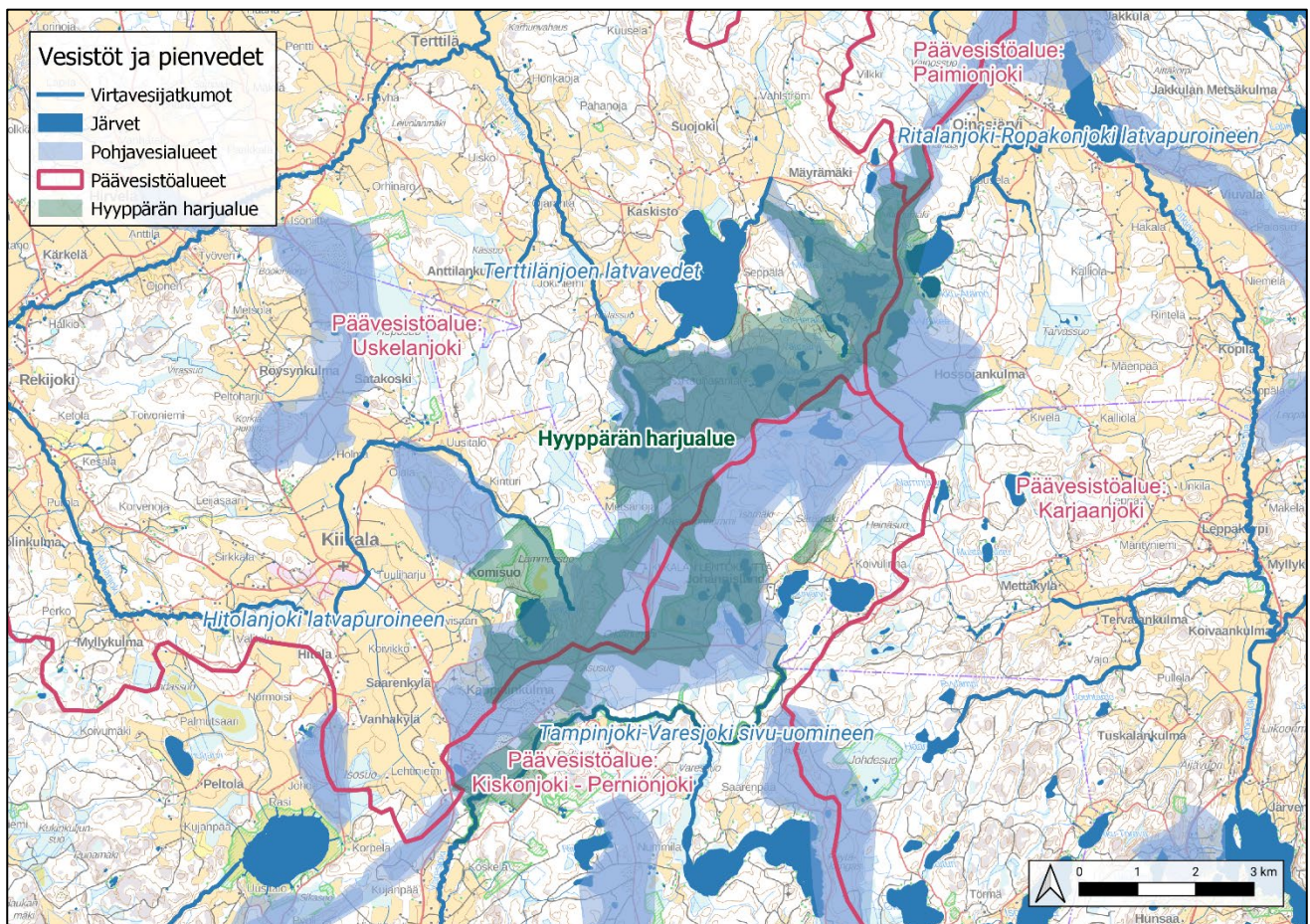

Kuva 5. Kiikalan alueen kartta vuodelta 1876. Kartassa näkyy Kiikalanjärvi, joka on sittemmin kokonaan kuivatettu maatalousmaaksi. (Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma). Ib.* Senaatin kartasto. IX 23. [Kiikala]. Kansallisarkisto. Viitattu 19.1.2023.)

2.3 VESISTÖT JA PIENVEDET

Hyyppärän harjualue on vesistöjen vedenjakaja-alueita ja vedet virtaavat harjualueelta usean eri päävesistöalueen suuntaan. Alueen lähteistä ja lähteiköistä saa alkunsa neljä päävesistöaluetta (kuva 6):

- Kiskonjoen-Perniönjoen,
- Uskelanjoen,
- Paimionjoen ja
- Karjaanjoen päävesistöalueet.

Kuva 6. Hyypärän harjualueen ympäristön vesistöt, pohjavesialueet ja päävesistöalueet (MML, SYKE).

Lähteiköistä alkunsa saavat lähdepurot muodostavat alueelle laajoja virtavesijatkumojia. Pienten virtavesien yhdistyessä niistä muodostuu jokia. Hyypäränharjun pohjavesivaikutteiset virtavedet ovat tärkeä osa alueen luonnon monimuotoisuutta. Virtavedet – norot, purot ja joet – muodostavat yhtenäisen ekologisen jatkumon. Virtavedet ovat vahvasti yhteydessä niitä ympäröivään muuhun luontoon, erityisesti lähteisiin, järviin, lampiin, rantametsiin ja soihin. Erityisen merkittävää alueella on laajojen ja harvinaisen luonnontilaisten suo- ja pienvesikokonaisuuksien esiintyminen. Toisaalta alueella on paljon kaivettuja oja.

Useimmat Hyyppäränharjun vesistöt ovat voimakkaasti pohjavesivaikutteisia. Pohjavettä purkautuu erityisesti lähteistä, mutta myös suoraan vesistöihin ja soille. Harjualueen karkearakeinen maaperä muodostaa laajoja pohjavesialueita. Hyyppäränharjulla on lakkautettu vedenottamoita luontoarvojen suojelemiseksi.

3 HOITOSUUNNITELMA

Hoitosuunnitelmassa esitellään Hyyppäränharjun erityispiirteitä erilaisten karttatasojen avulla ja esitetään suosituksia niiden huomioimiseksi metsätaloudessa ja muussa maankäytössä. Hoitosuunnitelma esittelee metsänomistajille ja muille toimijoille luonnonhoidon ja vapaaehtoisen suojelun mahdollisuuksia.

3.1 VESISTÖT JA PIENVEDET

3.1.1 POHJAVESIALUEET JA LÄHTEET

Hyyppäränharjun laajoilta pohjavesialueilta purkautuu viileää ja hyvälaatuista pohjavettä alueen vesistöihin. Siksi myös pienet uomat, jopa aikoinaan kaivetut ojat, voivat olla merkityksellisiä luonnon monimuotoisuudelle ja alueen vesistöille. Pohjaveden vaikutuksesta alueella on runsaasti pohjavedestä riippuvaisia uhanalaisia lajeja, kuten harsosammalta (*Trichocolea tomentella*, kuva 7), ja esimerkiksi uhanalainen kalalaji taimen (*Salmo trutta*) lisääntyy Hyyppäränharjun puroissa.

Kuva 7. Harsosammal (*Trichocolea tomentella*), kuva: [Erik Danielsen](#) (CC BY-NC)

3.1.2 VIRTAVESIJATKUMOT JA PÄÄVESISTÖALUEET

Virtavesijatkumojen huomioiminen alueen metsienhoidossa ja muussa maankäytössä on tärkeää, jotta alueen uhanalaisen virtavesiluonnon ja lajiston tila turvataan.

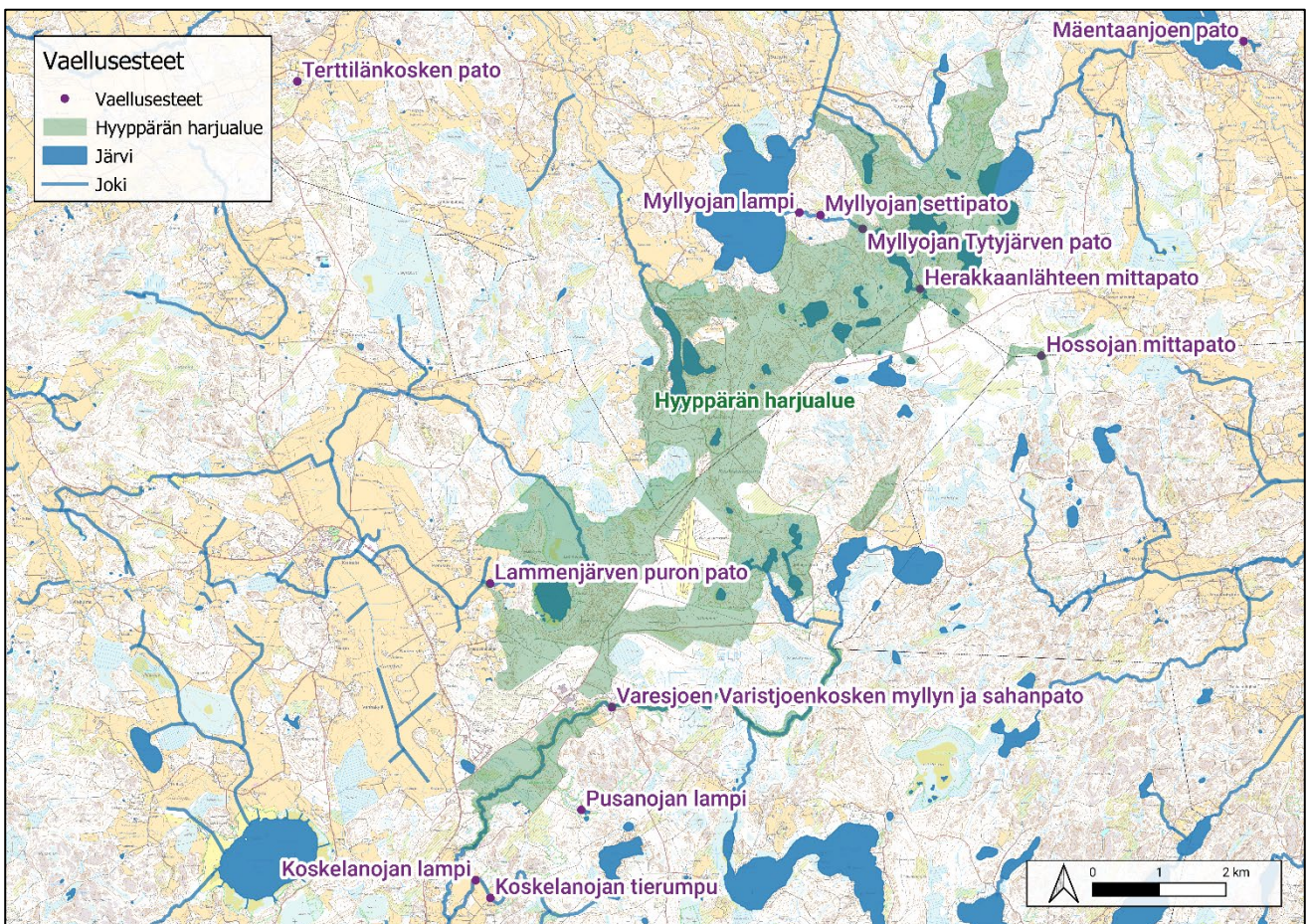
Hyyppärän laajimmat virtavesijatkumot ovat:

- Kiskonjoen-Perniönjoen vesistön Tampinjoki-Varesjoki sivu-uomineen
- Uskelanjoen vesistön Hitolanjoki latvapuroineen
- Uskelanjoen vesistön Terttilänjoen latvavedet
- Karjaanjoen vesistön Ritalanjoki-Ropakonjoki latvapuroineen (mm. Hossoja)

Virtavesireitit sivupuroineen ja noroineen luovat alueelle laajan virtavesien kokonaisuuden ja ovat tärkeä osa päävesistöalueita. Alueen järviin ja lampiin laskee myös pieniä puroja ja noroja, jotka ovat tärkeä osa alueen hydrologista verkostoa. Virtavesijatkumojen huomioiminen alueen maankäytössä on tärkeää, jotta alueen uhanalainen virtavesiluonto ja lajisto turvataan.

3.1.3 SUOSITUKSIA VIRTAVESIEN KUNNOSTUKSIIN

Alueen virtavesissä on monenlaisia kunnostusmahdollisuuksia, joista keskeisimpiä ovat virtavesien vaellusesteiden poistaminen (kuva 8 ja kuva 9). Padot ja muut ihmisen tekemät rakenteet voivat estää kalojen ja muiden vesieliöiden liikkumista. Patoja voidaan purkaa ja korvata tekokoskirakenteilla. Padon vaelluseste voidaan myös ohittaa rakentamalla erillinen kalan kulkemisen mahdollistava kalatie padon ohitse.

Kuva 8. Hyyppäränharjun alueen virtavesien vaellusesteitä (SYKE, Valonia)

Taulukko 1. Hyppäränharjun alueen virtavesien vaellusesteiden koordinaatit.

Vaellusesteiden koordinaatit (ETRS-TM35FIN)		
Nimi	x	y
Varesjoen Varistjoenkosken myllyn ja sahanpato	314760	6705216
Lammenjärven puron pato	312931	6707070
Myllyojan settipato	317891	6712596
Herakkaanlähteen mittapato	319389	6711487
Pitkiönjoen Myllykoski	325704	6712722
Myllyojan Tytyjärven pato	318526	6712389
Myllyojan lampi	317573	6712635
Terttilänkosken pato	310036	6714600
Koskelanojan lampi	312713	6702621
Koskelanojan tierumpu	312936	6702355
Pusanojan lampi	314300	6703676
Mäentaanjoen pato	324246	6715203
Hossojan mittapato	321209	6710487

Hyppäränharjulta alkunsa saavia pohjavesivaikutteisia puroja on kunnostettu erityisesti lisäämällä sorapohjaisia virtapaikkoja uhanalaisen taimenen lisääntymisalueiksi. Kunnostuksia on tehty muun muassa Satakoskenojassa, Kultalähteenojassa ja Huhdinojassa. Alueen virtavesiä on kartoitettu paikkatietomenetelmillä, ja niiden perustella tärkeimpiä purojaksoja on tarkistettu maastokäynteillä. Virtavesissä on edelleen esimerkiksi perattuja koskialueita ja suoristettuja puroja, joita ennallistamalla voidaan parantaa virtavesiluonnon tilaa.

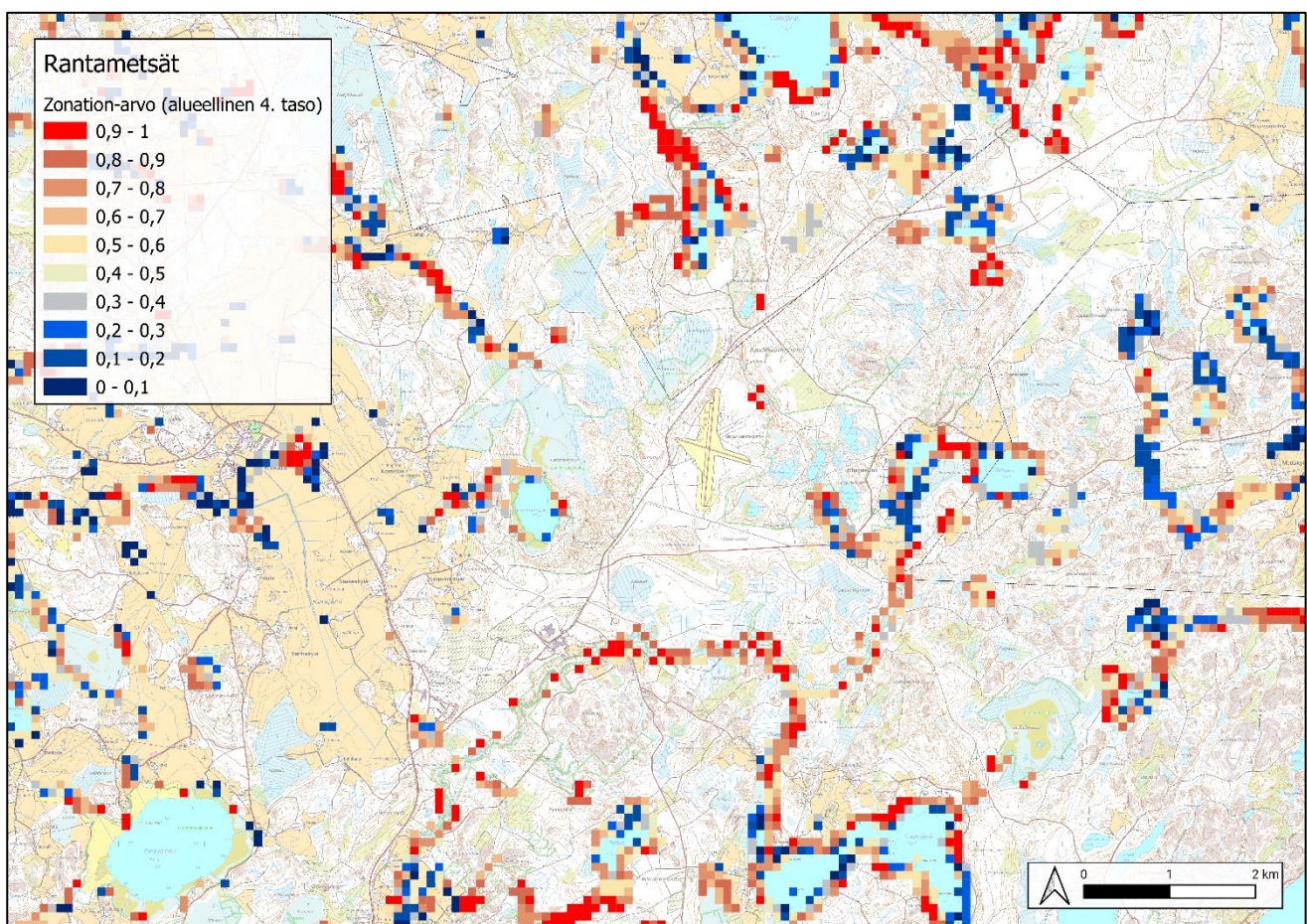
Kuva 9. Lammenjärven puron vaelluseste on puuroon rakennetun lammen settipato. Settipadon jälkeen vesi virtaa tierumpuun. Pato estää kokonaan kalojen vaelluksen.

3.2 VESISTÖJEN RANTAMETSÄT

Pienvesien ja vesistöjen rantametsillä on vahva yhteys vesiekosysteemien toimintaan. Pienvesien rantametsien metsäluonnon monimuotoisuutta voidaan kuvata SYKE:n laatimalla Zonation-työkälyllä muodostetulla [paikkatietoaineistolla \(Mikkonen ym. 2018\)](#). Aineiston avulla metsänomistajat voivat saada aiempaa kattavampia tietoja metsiensä luontoarvoista ja soveltuvuudesta METSO-ohjelman vapaaehtoiseen suojeluun.

Aineisto on laskettu käyttämällä metsien monimuotoisuutta kuvaavia kasvillisuusluokkia ja lahopuupotentiaalia. Zonation-kartassa yhdelle ruudulle laskettu luku kertoo sen monimuotoisuusarvosta suhteessa koko alueeseen. Tässä suunnitelmassa on käytetty neljännen tason analyysia, jolloin ruudun arvoon vaikuttavat paikallinen laatu lahopuupotentiaalilin perusteella, paikallisen laadun arvonalennus (hakkuut, ojitukset), metsikkötason kytketyvyys ja punaisen listan metsälajihavainnot. Tarkasteluun sisältyy epävarmuutta, sillä malliin ei pysty ottamaan kaikkea huomioon, eivätkä lähtöaineistot ole täydellisiä. Kohteiden monimuotoisuus ja METSO-soveltuvuus tulee aina tarkistaa maastokäynneillä.

SYKE on toteuttanut Zonation-analyysit sekä valtakunnallisella alueella että ELY-keskusalueittain. Tässä hoitosuunnitelmassa esitetyt arvot ovat alueellisista analyyseista (Varsinais-Suomi ja Satakunta sekä Uusimaa), jolloin saadaan nimenomaan alueellisesti arvokkaat kohteet nostettua esiin. Karttatarkasteluun on lisäksi valittu mukaan vain ruudut, jotka sijaitsevat suojelualueiden ulkopuolissa rantametsissä. Karttakuvan perusteella alueella on paljon monimuotoisuudeltaan arvokkaita rantametsiä suojelualueiden ulkopuolella (Kuva 10).

Kuva 10. Zonation-arvo Hyypärän harjualueelta tarkastelluissa (suojelualueen ulkopuolella) rantametsissä (MML, SYKE). Zonation-arvo kuvaa alueen monimuotoisuusarvoa, korkea arvo ja punainen väri kertoo korkeasta monimuotoisuusarvosta. Tarkasteluun sisältyy epävarmuutta, sillä malliin ei pysty ottamaan kaikkea huomioon, eivätkä lähtöaineistot ole täydellisiä.

3.2.1 SUOSITUKSIA JA MAHDOLLISUUKSIA PIENVESIEN JA VESISTÖJEN RANTAMETSISSÄ

Rantametsien monimuotoisuuden ja vesistöjen tilan kannalta erityisen arvokkaat rantametsät on säilytettävä suojelemalla esimerkiksi METSO-ohjelmalla. Erityisen tärkeitä suojelukohteita ovat vanhat luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset rantametsät, runsaslahopuustoiset rantametsät, eroosioherkät ranta-alueet ja suojelualueisiin kytkeytyvät rantametsät. Lisäksi kannattaa huomioida, että:

- Arvokkaihin rantametsiin voi saada määräaikaista 10 vuoden ympäristötukea Metsäkeskuksesta
- Metsähakkuiden yhteydessä jätetään riittävät suojavyöhykkeet vesistöjen ja pienvesien ympärille
 - Suojavyöhykkeet turvaavat pienvesien ja vesistöjen erityispiirteitä, kuten pienilmastoa ja kosteaa kasvuympäristöä.
 - Tutkimusten mukaan esimerkiksi purojen rannalle tulisi jättää 15–45 metriä leveä suojakaista
- Vesistöjen ja pienvesien rannoilla tulee välttää maanpinnan rikkomista erityisesti kosteilla alueilla. Kosteat alueet voidaan paikantaa kosteusindeksikartan (Luonnonvarakeskus ja Suomen metsäkeskus) avulla.
- Vesi- ja rantakasvillisuus on luontainen osa vesiluontoa. Se tarjoaa tärkeän elinympäristön lukuisille vesi- ja rantaeläimille. Kasvillisuus myös suojaa rantaa ja pohjaa eroosiolta, sekä ylläpitää osaltaan pohjan suotuisaa happitilannetta. Rehevöitymisen myötä vesistö voi kuitenkin kasvaa umpeen. Vesikasvien poisto kannattaa kuitenkin suunnitella huolella ja kohdistaa se ihmistoiminnan kannalta merkittävimpiin kohteisiin.
- Rantavyöhykkeen pensaskerroksen ja vesistöä varjostavan puuston säilyttäminen on tärkeää kaikissa rantametsissä
- Rantametsiin ja niiden läheisyyteen on suositeltavaa keskittää talousmetsien luonnonhoidon toimenpiteitä, kuten säästöpuita, sekapuustoisuuden suosimista, lahoppua ja riistatiheiköjä.

3.3 VIHERYHTEYDET JA NIIDEN KYTKEYTYMINEN MAISEMATASOLLA

Hyypärän harjualue sijaitsee laajan yhtenäisen metsävyöhykkeen reunalla. Metsäiset vyöhykkeet muodostavat viheryhteyksiä, jotka yhdistävät luonnon ydinalueita, edistävät eliöiden liikkumista sekä leviämistä uusille alueille ja edistävät lajien säilymistä. Yhdessä siniverkoston eli virtavesien kanssa muodostuu ekologisia käytäviä, jotka itsessään toimivat myös elinympäristöinä. Ekologisia käytäviä ovat metsävyöhykkeet, metsä-peltoyhteydet, virtavedet ja muut viherympäristöjen ketjut.

Hyypäränharjun metsäalueet kytkeytyvät ympäröiviin metsäalueisiin seuraavasti:

- Pohjoiseen Hyypärän yhtenäiset metsäalueet kytkeytyvät Someron suuntaan ja sieltä edelleen Hämeeseen.

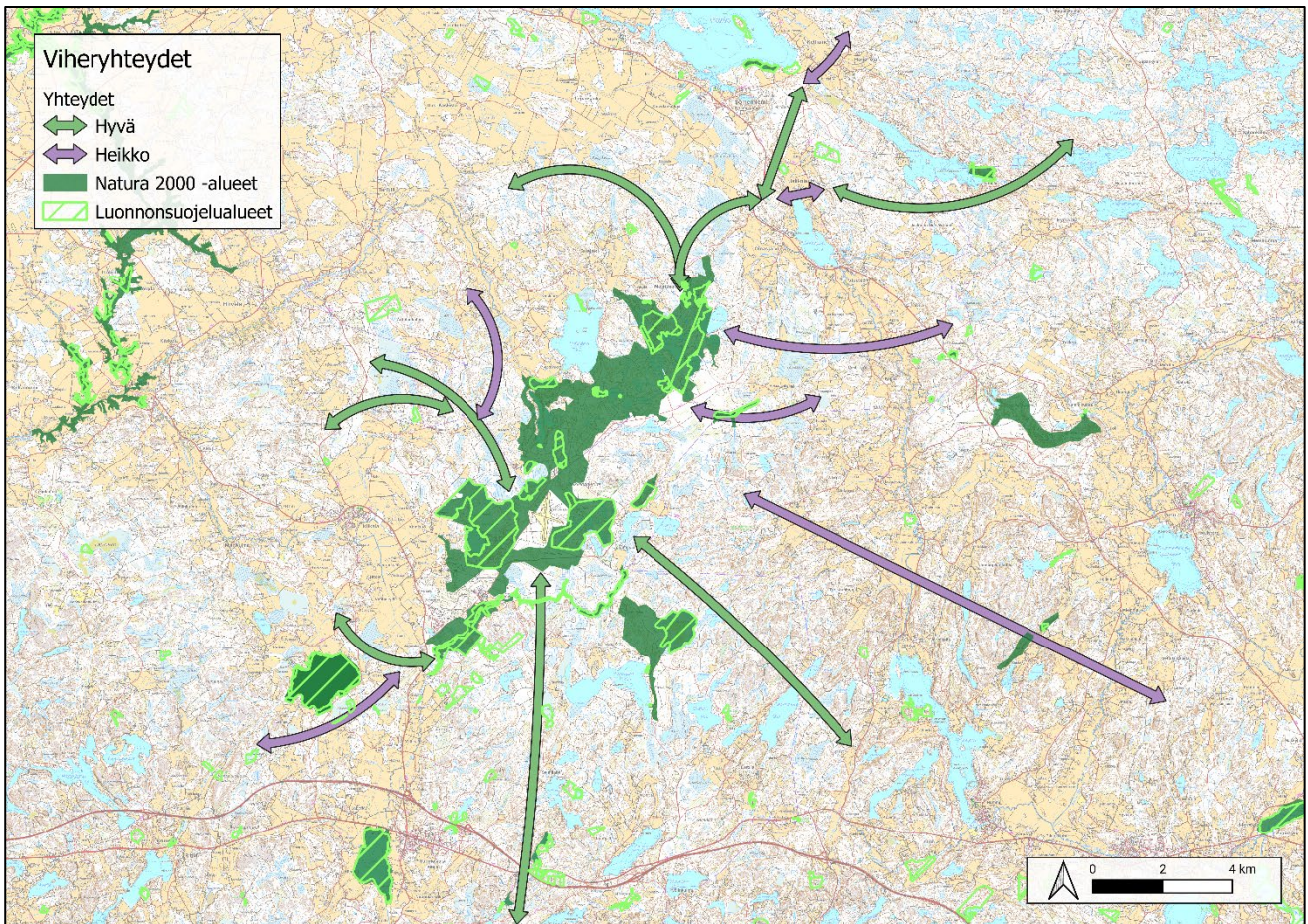
- Idän suuntaan metsät ovat hyvin kytkeytyneitä Länsi-Uudellemaalle Karkkilaan päin. Karjaanjoen vesistön Pitkiönjoen jokilaakson viljelymaisemat katkaisevat yhtenäisen metsäalueen.
- Etelään Hyypärän metsät ovat osa laajaa yhtenäistä metsäaluetta, joka jatkuu yhtenäisenä jatkumona rannikolle asti sekä Varsinais-Suomen että Uudenmaan puolella.
- Lännessä Hyypärän alue rajoittuu laajaan Kiikalan peltoaukeaan ja Uskelanjoen vesistön Terttilän-Kaskistonjoen jokilaaksojen viljelymaisemiin.

Hyypärän alueella metsät ovat hyvin kytkeytyneitä. Alueen metsien kytkeytyneisyys on kuitenkin paikoin melko kapeiden metsäyhteyksien varassa. Pääsääntöisesti viheryhteys toimii sitä paremmin mitä leveämpi ja parempilaatuinen se on. Nämä yhteydet on suositeltavaa huomioida ja välttää metsäalueiden kytkeytyneisyyden katkeamista, esimerkiksi mahdollisten maankäytön muutosten yhteydessä.

3.3.1 SUOSITUKSIA: VIHERYHTEYDET

Kuvassa 11 on esitetty miten Hyypäränharju alue kytkeytyy ympäröiviin metsävyöhykkeisiin ja mitä yhteyksiä olisi hyvä vahvistaa:

- Erityisesti lännen suunnalla Varesjoen länsipuolella metsäyhteys Omenojärven Natura-alueelle ja siitä edelleen länteen on kapea metsäinen vyöhyke, joka rajoittuu sekä etelä- että pohjoissuunnassa laajoihin peltoaukeisiin. Tällä kapealla viheryhteysalueella, Omenojärven kaakkoispuolella, sijaitsevat hyvin luonnontilaiset ojittamat suoalueet Sikasuo ja Kotosuo.
- Myös viheryhteys Hyypärästä Kultalähteenojan-Satakoskenojan seudulta luoteeseen kohti Terttilän-Kaskistonjokea on paikoin pirstaleinen, ja viheryhteys katkeaa paikoin pienien peltoaukeiden seurauksena. Etäämmällä metsäjatkumo katkeaa kokonaan laajempien peltoaukeiden seurauksena.
- Pohjoisessa kohti Oinasjärveä metsäyhteys on Vainossuon ja Syrjänummen harjun kapean metsävyöhykkeen varassa.
- Iso-Ätämöjärven kohdilta itään päin metsäkäytävä on kapea ja rajoittuu peltoihin. Myös tieverkosto pirstaloi metsiä alueella.

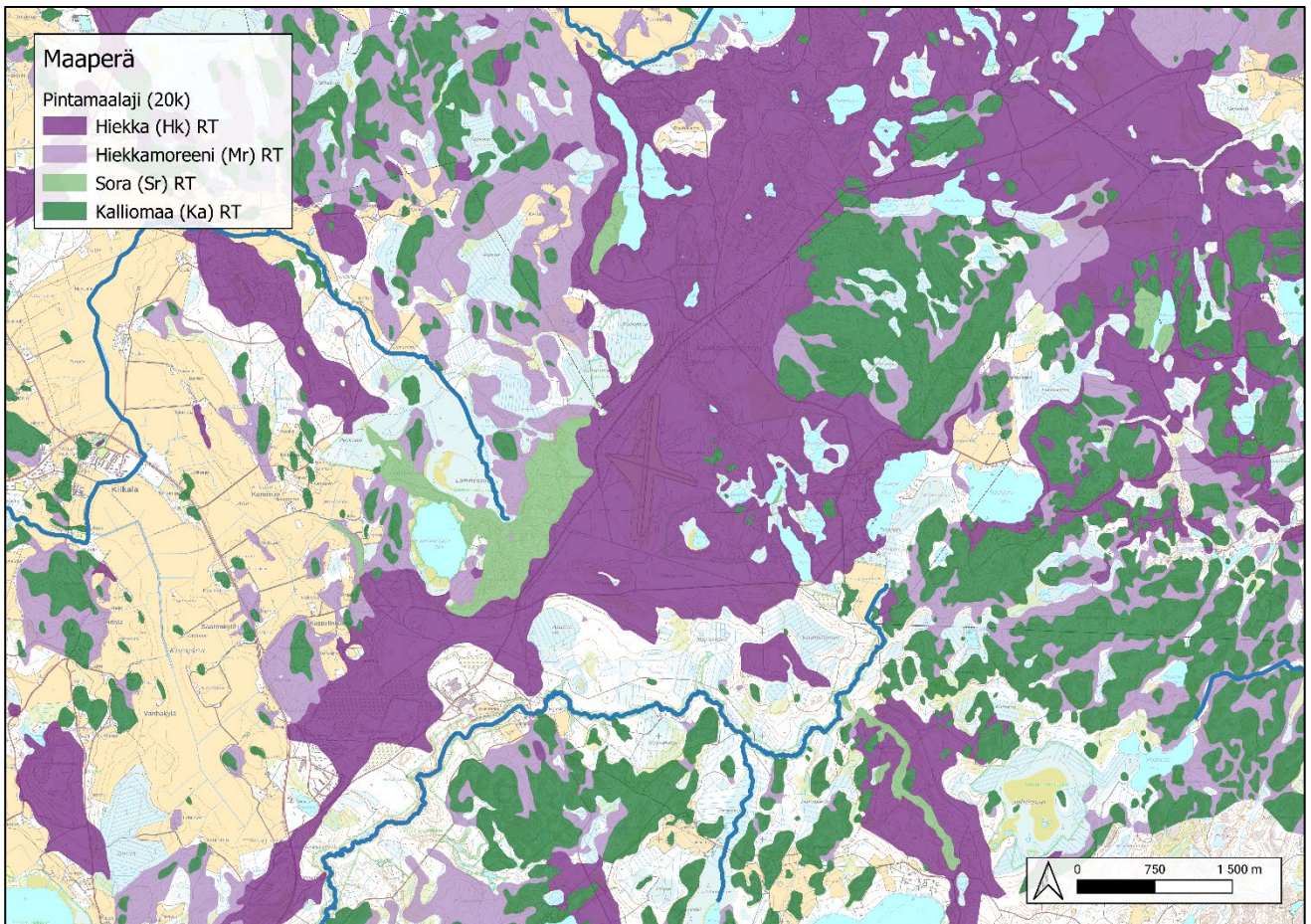

Kuva 11. Hyyppäränharjun alueen viheryhteydet

3.4 PAAHDEYMPÄRISTÖT

Paahdeympäristöjä sijaitsee erityisesti etelästä länteen avautuvilla harjunrinteillä ja niiden välittömässä läheisyydessä. Luontaisten häiriötekijöiden, kuten metsäpalojen, vähentyminen on synnyttänyt paahdeympäristöjen ja paahdelajien taantumisen. Hyyppäränharjulla paahdeympäristöjen arvokkuuden esiintyminen on nykyisellään keskittynyt ihmisen eri tavoin muokkaamiin ympäristöihin, kuten teiden penkereille, maa-ainesten ottopaikoille ja Kiikalan lentokentän alueelle.

Kartalla on esitetty Hyyppäränharjun alueen karkearakeinen pintamaalaji, eli 0,4–0,9 metrin paksuinen maakerros (kuva 12). Hyyppäränharjun alueen pintamaalaji on isolta osalta karkearakeisia maalajeja: kalliota, soraa ja hiekkaa. Tällaiselle maaperälle tyypillinen elinympäristö onkin kuiva, avoin ja paahteinen.

Kuva 12. Hyypäränharjun alueen pintamaalaji (MML, Geologian tutkimuskeskus)

Paahdeympäristöjen hoito onnistuu parhaiten silloin, kun hoidetaan paikalla ennestään kasvavan kasvilajin elinympäristöä. Hyypäränharjulla on merkittävien paahdelajien keskittymiä, joten siellä hoito on erityisen suositeltavaa (kuva 14 ja 15). Alueen edustavaa kasvilajistoa on muun muassa kangasajuruoho (*Thymys serpyllum*), hietaneilikka (*Dianthus arenarius*), idänkeulankärki (*Oxytropis campestris ssp. sordida*) ja kissankäpäle (*Antenna dioica*) (Kuva 13).

Kuva 13. Kissankäpäle (*Antennaria dioica*), kuva: [Tatiana Strus](#) (CC BY)

Kuva 14. Lentokentän ympäristö on nykyisin laajin Hyypäränharjun paahdeympäristö. Kuvassa näkyviä kentän reuna-alueille kannattaa kohdentaa paahdeympäristöjen hoitotoimia, muun muassa puuston raivausta ja kuntakerroksen poistamista. Lentokentän ympäristön sorateiden reunat ovat erityisesti kissankäpälän ja kangasajuruohon suosiossa.

Kuva 15. Kiikalan soranottoalueen rinteeseen on perustettu uhanalaisten paahdelajien lajipankki. Aluetta voidaan jatkossa hyödyntää paahdelajiston siirtoistutuksissa. Kuva: Janne Tolonen.

Hyypäränharjulla Oinasjärventien varrelle on tehty Varsinais-Suomen ELY-keskuksen toimesta uhanalaisten lajien siirtoistutuksia, ja tien reunoja hoidetaan paahdelajisto huomioiden myös

Lasitehtaantien varressa. Haitallisen vieraslajin komealupiinin leviämistä on estettävä, sillä se uhkaa paahdelajiston säilymistä. Kiikalan soranottoalueilla myös huomioidaan paahdelajisto ja Saint-Gobainin, ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen toimesta on perustettu uhanalaisten hietaneilikan ja kangasraunikin siirtoistutuspankki (kuva 15). Kiikalan lentokentän omistava Metsähallitus Metsätalous Oy on osaltaan ollut mukana edistämässä paahdelajiston säilymistä ja leviämistä alueella. Lentokentän, Oinasjärventien ja Lasitehtaantien ympäristössä erityisesti etelän suuntaan avautuvia rinteitä ja tienvarsia tulisi hoitaa paahdeympäristöinä (kuva 16).

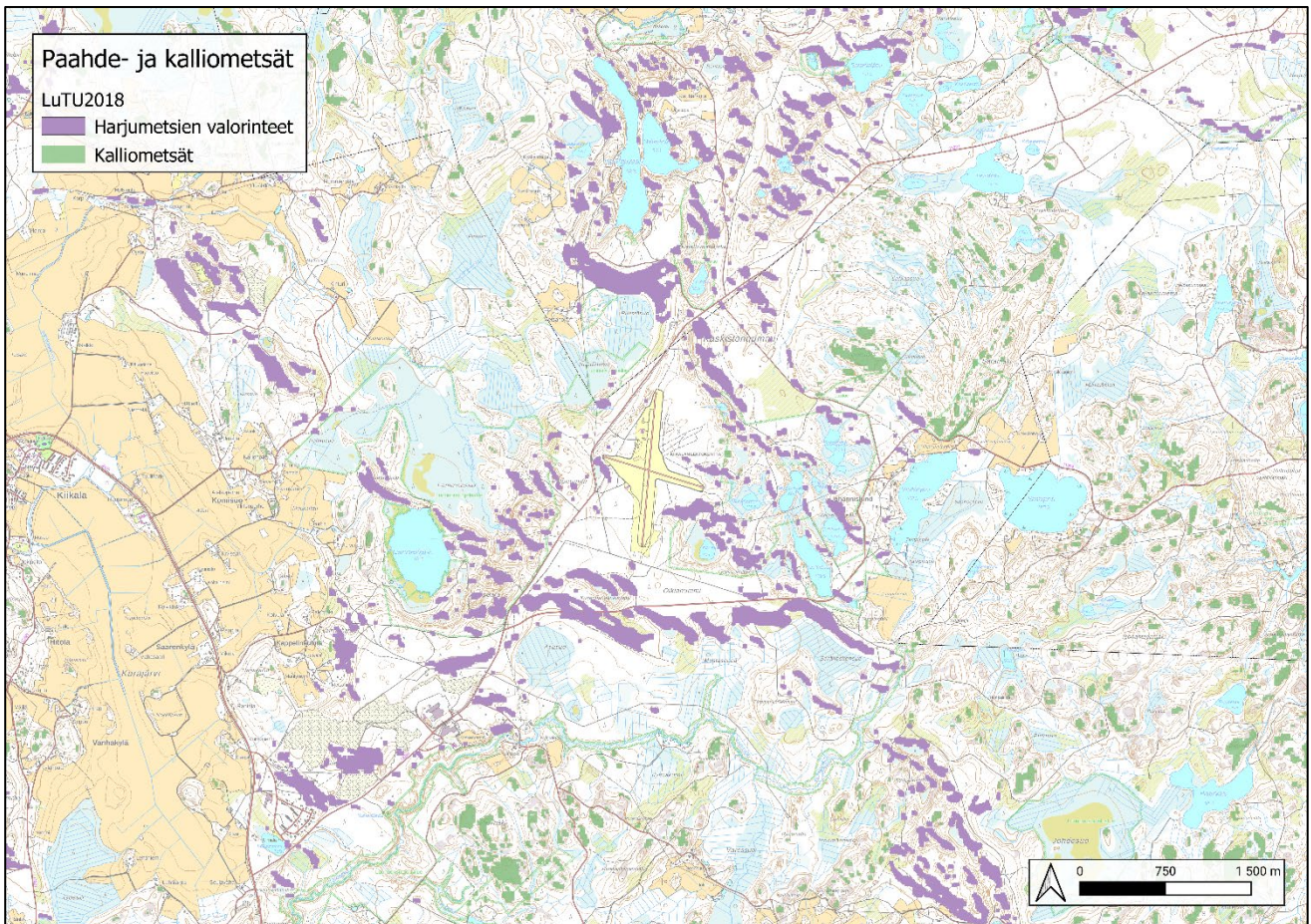
Kuva 16. Etelän suuntaan avautuvaa harjurinnettä Kiikalan lentokentän eteläpuolella. Kuvan alue ja vastaavat paahderinteillä kannattaisi hoitaa paahdeympäristöinä.

3.4.1 SUOSITUKSIA PAAHDEYMPÄRISTÖIHIN

- Raivataan puustoa ja poistetaan kunttakerrosta paahdeympäristöissä. Näin estetään paahdeympäristöjen umpeenkasvu ja parannetaan niiden kytkeytyneisyyttä. Valoisat hiekka- ja sorapinnat ovat paahdelajistolle soveltuvaa elinympäristöä. Maanomistajien ja eri toimijoiden on tehtävä yhteistyötä, jotta paahdeympäristöt ja niissä viihtyvät lajit säilyvät alueella.
- Estetään tienvarsien umpeutuminen erityisesti lentokentällä ja sen reuna-alueilla sekä lentokentän ja soranottoalueiden välisellä alueella. Tämä parantaa paahdeympäristöjen tilaa, samoin kuin maanpinnan rikkoutuminen.
- Harvennetaan puustoa harjumetsissä ja raivataan niihin pienaukkoja. Näin lisätään paahdeisuutta harjumetsissä. Lisäksi harjujen paahderinteillä olevat ihmisen luomat paahdeympäristöt, kuten polut, ajourat ja pienet hiekkakuopat kannattaa hyödyntää paahdeympäristöjen ylläpitämisessä.
- Suojellaan paahdeympäristöt, joilla esiintyy niille ominaisia kasveja ja erityisiä paahdeympäristön lajeja vapaaehtoisella METSO-ohjelmalla.

- Kulotetaan harjumetsiä ja paahdeympäristöjä. Hoitotoimia on mahdollista toteuttaa Kemera-luonnonhoitoaun (vuodesta 2024 alkaen Metka) kautta (Metsäkeskus).
- Siirtoistutetaan paahdelajeja kunnostettuihin ja hoidettuihin paahdeympäristöihin. Näin lisätään paahdelajiston monimuotoisuutta. Esimerkiksi lentokentän ja lentokentän reuna-alueille voidaan siirtoistuttaa hietaneilikkaa ja kangasraunikkaa.
- Jatketaan tuotannosta poistuvien maa-ainestenottoalueiden kunnostamista paahdeympäristöiksi. Mahdollisten uusien alueiden suunnittelussa on huomioitava paahdeympäristöjen kytkeytyminen ja paahderinteiden kunnostusmahdollisuudet.

3.5 HARJUMETSÄT

Kuva 17. Harjumetsien valorinteet ja kalliometsät Hyyppäränharjulla (SYKE).

Kartalla on esitetty metsien erikoistyyppien esiintymäaineistot uhanalaisuusarvioinnissa harjumetsien valorinteiden ja kalliometsien osalta (Kuva 17). Kalliometsät ovat Etelä-Suomessa silmälläpidettäviä (NT) ja harjumetsien valorinteet vaarantuneita (VU). Erityisesti kuloalueiden väheneminen on johtanut harjumetsien harvinaistumiseen. [Lisätietoa luontotyyppien uhanalaisuuden arvioinnista.](#)

Harjumetsiä ovat hiekka- ja sora muodostumien paiste- ja varjorinteet. Harjumetsiin sisältyy myös paahdeympäristöjä, joiden lajisto on riippuvaista runsaasta valosta, lämmöstä ja kivennäismaapalastumista. Valtapuulajina on mänty, mutta erityisesti varjorinteillä ja rinteiden alaosissa on myös kuusta ja lehtipuita. Paahderinnepotentiaalia on vain pienellä osalla Hyyppärän harjurinteistä (kuva 18).

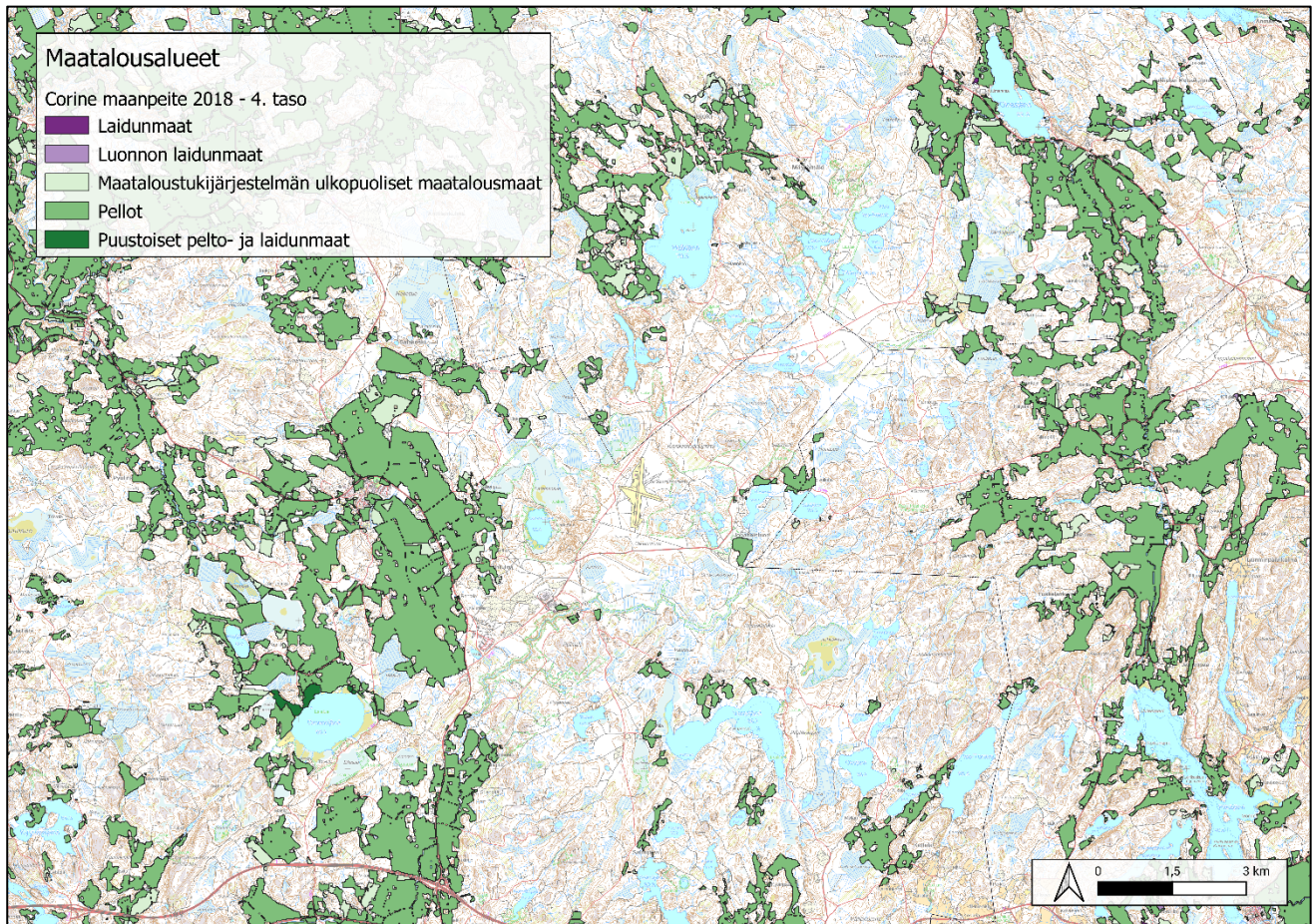
Kuva 18. Kiiikan lentokentän eteläpuolisella metsäalueella, Johannislundintien eteläpuolella on paahteista harjumetsän valorinnettä, jossa on paikoin havaittavissa merkkejä vanhoista metsäpaloista. Metsä on alueella pääosin kuvankaltaista nuorehkoa talousmetsää. (Kuva: Janne Tolonen).

3.5.1 SUOSITUKSIA HARJUMETSIIN

- Edustavuudeltaan merkittävillä, hyvillä ja erinomaisilla kohteilla hoidetaan metsää peitteisenä ja säilytetään puusto monilajisena.
- Kaikissa hakkuissa säästetään järeintä/iäkkäintä puukäluokkaa, jotta alueelle muodostuu vanhaa puustoa ja myöhemmin lahoppuuta.
- Säästetään kaikki pysty- ja maalahopuut ja kelot (myrsky- ja hyönteistuhotapauksissa arvioidaan erikseen).
- Poistetaan varjostavaa puustoa paahderinteiltä, jotta lisätään avoimuutta muun muassa ajourien ja polkujen varsilla. Tapauskohtaisesti voidaan myös rikkoa maanpintaa.
- Kulotetaan harjumetsien paisterinteitä, ja pidetään uudistusalat kohtuullisen kokoisina. Hakkuutähteiden hävittämistä suositellaan polttamalla.
- Suojellaan luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset edustavat harjumetsät vapaaehtoisella METSO-suojelulla.
- Harjumetsien hoitotoimia on mahdollista toteuttaa Kemera-luonnonhoitoaun (vuodesta 2024 lähtien Metka) kautta (Metsäkeskus).

3.6 MAATALOUSALUEET

Maatalousalueet ovat merkittäviä avoimilla alueilla viihtyville lajeille. Myös metsäalueilta virtaavat pienvedet kulkevat maatalousalueiden läpi, ja virtavesien monimuotoisuuden kannalta tärkeitä kohteita ovat peltolohkojen ulkopuoliset alueet kuten pientareet, ojat ja valtaojat. Maatalousalueiden uomien kunnossapidossa tulee huomioida, että toimenpiteillä, kuten uomien perkauksilla, voi olla haitallisia vaikutuksia alapuoliseen vesistöön.

Kuva 19. Hyyppäränharjun alueen maatalousalueet Corine 2018 aineistosta (SYKE)

Kartassa esitetyt maatalousalueet sijoittuvat pääsääntöisesti alavammille osille aluetta (Kuva 19). Vertaa karttakuvaan maalajeista (Kuva 12), jossa karkearakeiset maalajit rajautuvat pois alavilta mailta ja peltoalueilta.

Avoimilla alueilla esimerkiksi veden lämpötila voi nousta vesieliöstölle haitalliseksi, joten valtaojien ja vesistöjen varsilla tulisi ylläpitää varjostavaa puustoa ja pensaikkoo, jotka samalla tarjoavat suojaa eläimille ja linnuille (kuva 20). Myös veden riittävyteen uomissa on tärkeä kiinnittää huomiota. Mahdolliset kastelurakenteet kuten vedenottopadot eivät saa sulkea puroomia tai estää kalojen ja muiden vesieliöiden liikkumista. Vedenlaatuun on kiinnitettävä huomioita riittäväällä suojavyyhykkeillä ja ylläpitämällä pellon hyvää kasvukuntoa. Perinteisen maatalouden luomat peltojen ulkopuoliset laidunalueet, kedot ja niityt ovat myös merkittäviä luonnon monimuotoisuuskeinoita, joita tulisi kunnostaa ja hoitaa.

3.6.1 SUOSITUKSIA MAATALOUSALUEILLE

- Hillitään maatalousalueen uomien eroosiota pohjapatorakenteilla ja kaksitasouomilla. Perinteisen uoman perkauksen sijasta kaksitasouomat mahdollistavat uoman monimuotoisuuden kehittymisen
- Sallitaan rantojen luontainen pensoittuminen ja puustoittuminen maatalousalueella kulkevien purojen ja ojien varsilla. Rantapuusto ja -pensasto ehkäisevät varjostuksellaan uoman umpeenkasvua sekä vähentävät rantaeroosiota ja rantapenkan sortumista. Näin uoman perkaustarve vähenee. Erityisesti pajut ovat keväällä ja alkukesällä pölyttäjille tärkeitä ravintokasveja. Puusto ja pensasto toimii myös tuulensuojana avoimilla viljelysmailla ja parantaa maatalousympäristöjen lintujen heikentyneitä elinolosuhteita.
- Ylläpidetään maatalousalueilla mosaiikkimaista rakennetta, jossa peltomaisemassa on myös metsäisiä saarekkeita luomassa eläimille elinympäristöä, suojaa ja pesimäpaikkoja.
- Huolehditaan maatalousalueiden monimuotoisuudesta luomalla elinympäristöjä laajasti eri lajiryhmille linnuista vesieliöihin. Maatalousalueiden luonnonhoidolla voidaan parantaa merkittävästi myös riistaeläinten elinympäristöjä.
- Huolehditaan peltojen kasvukunnosta. Näin vähennetään ravinnekuormitusta vesistöihin. Toimenpiteitä, kuten lannan levitystä ja suojavyyhykkeitä on kohdennettava peltojen ominaisuudet ja läheiset vesistöt huomioiden.

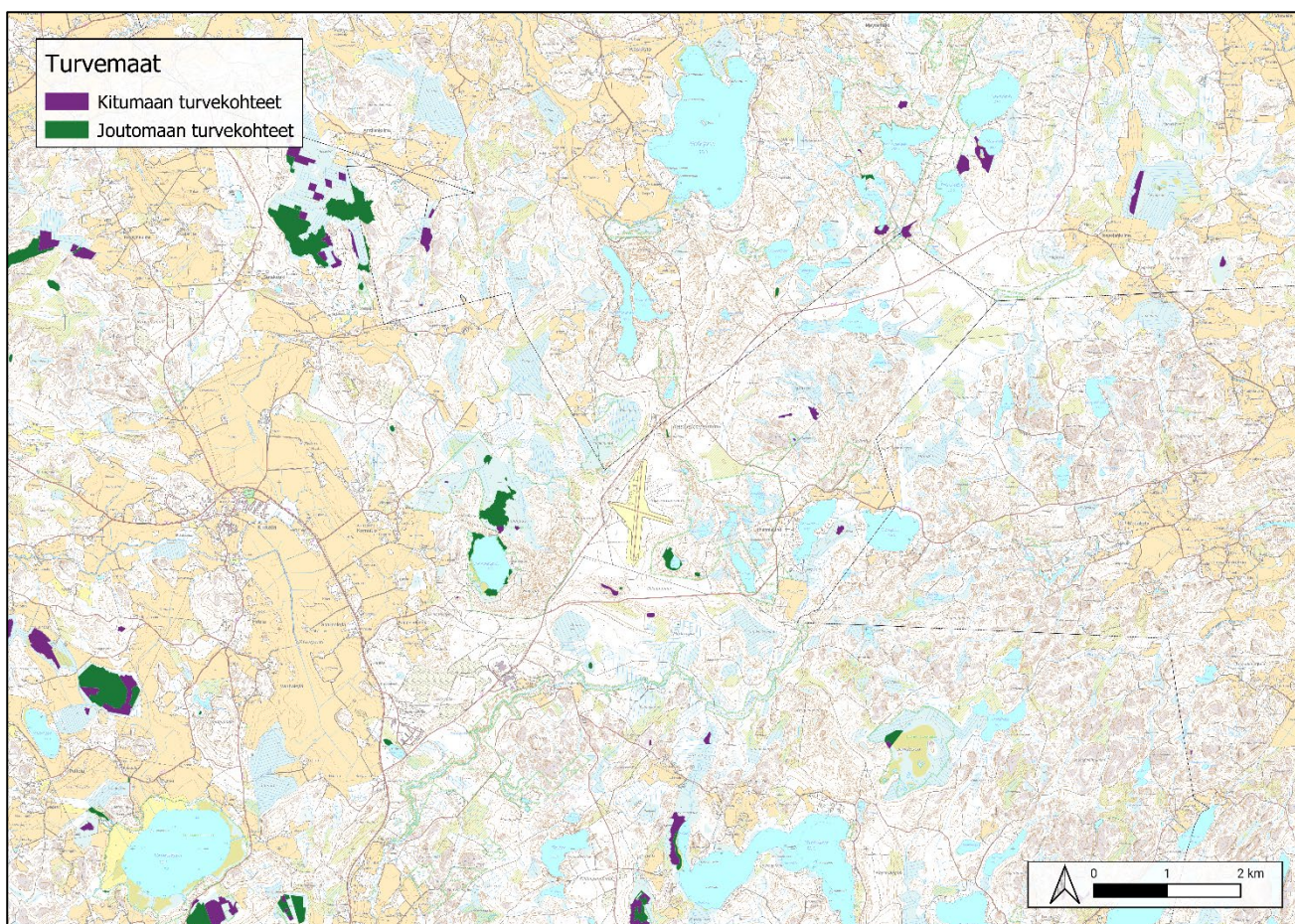

Kuva 20.. Monet Hyyppäränharjun lähteistä alkunsa saavat purot virtaavat myös maatalousalueiden halki. Purojen varteen kannattaa mahdollisuuksien mukaan säästää puustoa ja pensaikkoo myös peltoalueilla.

3.7 TURVEMAAT

Suot muodostavat monimuotoisen luontotyyppien maisemallisen, ekologisen ja geologisen kokonaisuuden. Suomen soita on jaoteltu pääasiassa puuston, rehevyytason ja kasvillisuuden perusteella peräti 100 suotyyppiin. Korvet ja letot ovat ravinteisia suotyyppisiä, joita on hyödynnetty jo pitkään sekä metsä- että maataloudessa. Toisaalta soiden ojittaminen on heikentänyt merkittävästi ja laajasti suoluontoa, aiheuttanut vesistökuormitusta sekä lisännyt tulva- ja kuivuushaittoja. Suomen suopinta-alasta **noin puolet** on ojitettu metsätalouteen ja näistä ojituksista 9–18 % on metsätaloudellisesti kannattamattomia.

Soiden ennallistamisella voidaan saavuttaa monia hyötyjä: luonnon monimuotoisuuden parantaminen, vesistökuormituksen väheneminen, vesien pidättämiseen ja viivyttämiseen perustuva tulva- ja kuivuushaittojen vähentyminen, sekä hiilen sidonnan lisääntyminen turpeen synnyn palautumisen myötä. Edellä mainituilla hyödyillä on suoria yhteyksiä ilmastonmuutokseen sopeutumisessa.

Kuva 21. Kitu- ja joutomaiden turvekohteet (MML, SMK)

Metsäkeskuksen julkaisemasta kartta kitu- ja joutomaiden turvekohteet karttapalvelulla voi löytää mahdollisia vesien palauttamiseen soveltuvia kohteita (kuva 22). Ojitetut turvemaiden kitu- ja joutualueet voivat soveltua ennallistettaviksi suoalueiksi, mikäli ojat ovat syviä eivätkä ole merkittävästi kasvaneet umpeen. Osa kitu- ja joutomaista voi soveltua myös metsityskohteiksi. Vesistöihin tai ojiin yhteyksissä olevat joutomaat voivat olla kosteikoiksi tai muiksi vesiensuojelurakenteiksi

soveltuvia alueita. Kivennäismaiden kitu- ja joutoalueista osa on niukkatuottoisia kallioalueita, joista puolestaan osa voi olla metsälain 10 §:n perusteella suojeltuja erityisen arvokkaita elinympäristöjä.

Metsähallituksen Luontopalvelut hallinnoi Hyyppäränharjun Natura 2000 -alueella noin 500 hehtaarin luonnonsuojelualuetta. Luontopalvelut on ennallistanut hallinnoimillaan alueilla piensoita ja läheteikköjä Pillistönsuolla ja Yrttikorvessa pääasiassa tukkimalla vanhoja oja (kuva 23). Hyyppäränharjulla on aloitettu myös muiden ojitettujen suoalueiden ennallistamisen suunnittelu osana Helmi-elinympäristöohjelmaa.

3.7.1 SUOSITUKSIA: TURVEMAAT

- Ennallistetaan erityisesti metsätaloudellisesti kannattamattomia, niukkatuottoisia ojitettuja soita. Ennallistaminen voi olla mahdollista toteuttaa Metsäkeskuksen luonnonhoitohankkeena tai Helmi-ohjelman rahoituksella. Ennallistamisessa ojat täytetään vanhoilla kaivuuturpeilla, tai toissijaisesti rakentamalla ojiin patoja kaivuuturpeista ja tarvittaessa suolta kaadettavista puista. Lisäksi ennallistamisalueilta voi olla tarpeellista poistaa puustoa liiallisen haihduttamisen vähentämiseksi, koska se hidastaa suon luontaisen vesitalouden palautumista. Pientenkin korpialueiden ennallistaminen on luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeää, koska luonnontilaiset tai luonnontilaisen kaltaiset korvet ovat harvinaisia Etelä-Suomessa.
- Jätetään suojelualueiden ja vesistöjen vieressä olevat suot maanmuokkauksen ja metsätalouden ulkopuolelle.
- Tukitaan tai padotaan suojelusoiden rajoilla tai välittömässä läheisyydessä olevat ojat, jotka tyypillisesti kuivattavat suojeltua aluetta. Osittainenkin tukkiminen tai patoaminen parantaa alueen luontoarvoja.
- Jätetään soiden reunoille riittävät vaihettumisvyöhykkeet, jossa kasvaa sekä suolle että metsälle ominaista kasvillisuutta.

Kuva 22. Erityisesti puuntuotannoltaan niukkatuottoiset ojitetut turvemaat tai luontoarvoiltaan merkittävät ojitetut alueet ovat erityisen hyviä ennallistamiseen. Metsähallitus ennallisti arvokasta Yrttikorven lähteikköaluetta tukkimalla alueen oja loppukesällä 2021. (Kuva Jarkko Leka).

4 VINKKEJÄ METSÄNOMISTAJILLE

Metsään.fi

[Metsään.fi](#) on metsänomistajien ja metsäalan toimijoiden yhteinen sähköinen asiointipalvelu. Metsänomistaja näkee palvelussa oman metsänsä perustiedot ja esimerkiksi ehdotukset metsän hoito- ja uudistamistöistä. Oletko kiinnostunut metsien suojelusta tai luonnonhoidon toteutuksesta? Eri asiantuntijoilta on mahdollista saada neuvontaa ja apua mm. luonnonhoitopainotteiseen metsäsuunnitteluun ja elinympäristöjen ennallistamiseen. Saat palvelusta myös tietoa oman metsäkiinteistösi ja sen luonnonhoidon mahdollisuuksista.

METSO-ohjelma

METSO-ohjelman avulla yksityiset metsänomistajat voivat suojella metsiensä monimuotoisuutta. Metsänomistaja voi suojella metsäänsä joko määräaikaisesti tai pysyvästi, tai toteuttamalla luonnonhoitotöitä. METSO-ohjelma on metsänomistajalle täysin vapaaehtoista, ja valtio maksaa ohjelman mukaisesta suojelusta ja luonnonhoidosta korvausta. Metsänomistajalle maksettavat korvaukset vaihtelevat suojeluvaihtoehdon mukaan. Pysyvistä suojelusta ja 20 vuoden määräaikaisesta suojelusta maksettavat korvaukset ovat yksityiselle maanomistajalle verovapaita. Lue lisää [Metsonpolku.fi](#)-sivustolta.

Luonnonhoidon tilauslomake ja muistilista

On tärkeää, että metsänomistaja tulee kuulluksi omistamiensa metsien hoidon suunnittelussa ja toteutuksessa. Voit hyödyntää esimerkiksi Luonnonhoidon tilauslomaketta, johon kerrotaan luonnonhoidon tavoitteista kuviokohtaisesti yksittäiseen toimenpiteeseen liittyen. Luonnonhoitotoimenpiteiden muistilista sisältää kattavan luettelon hakkuissa ja hoitotöissä käytössä olevista luonnonhoidon keinoista niin metsänomistajille kuin muille toimijoille.

- [Muistilista](#)
- [Muistilistan seliteosa](#)
- [Luonnonhoidon tilauslomake](#)

Muuta lisätietoa metsänomistajalle:

- [Metsänhoidon suositukset](#)
- [Metsälakikohteet Metsäkeskuksen sivuilla](#)
- [Metsänkäyttöilmoitukset Metsäkeskuksen sivuilla](#)

Ilmoitusvelvollisuus Natura 2000 -aluetta merkittävästi heikentävästä toimenpiteestä

Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevien luonnonarvojen merkittävä heikentäminen on kiellettyä. Kaikista Natura 2000 -alueella ja sen läheisyydessä tehtävistä toimenpiteistä, joista saattaa aiheutua suojelun perusteena olevien lajien, niiden elinympäristöjen tai luontotyyppien heikentymistä, tulee ilmoittaa alueelliselle ELY-keskukselle. [Lisätietoja ilmoitusvelvollisuudesta.](#)

Metsäsuunnitelma

Metsäsuunnitelma on työkirja, jonka helpottaa metsänomistajaa hahmottamaan metsäomaisuutensa nykytilaa ja suunnittelemaan hoitotoimenpiteitä tuleville vuosille. Metsäsuunnitelmia tekevät metsänhoitoyhdistykset sekä muut alan asiantuntijat. Huolella laaditun suunnitelman avulla päästään kohti monitavoitteista ja kokonaiskestävää metsänhoitoa.

1. Selvitä metsäomaisuuden nykytila ja hyödyntäminen.
2. Pohdi, mitkä ovat omat tavoitteesi metsien käytön suhteen.
3. Varaa aikaa metsäsuunnitelman hankintaan ja kilpailutukseen.
4. Ole aktiivinen suunnitelman laadintavaiheessa.
5. Valmis metsänkäyttösuunnitelma on vasta suunnitelma. Varaa aikaa myös laadukkaan toteutuksen hankintaan.
6. Seuraa toteutusta ja tarkenna tarvittaessa tavoitteita.

5 TOTEUTTAJAT JA YHTEYSTIEDOT

Hyyppäränharjun luontotieto ja suositukset on koostettu Hyyppäränharjun yhteistoimintaverkosto-hankeessa syksyllä 2022. Hanketta koordinoi Valonia/Varsinais-Suomen liitto ja se toteutettiin yhteistyössä Suomen metsäkeskuksen, Metsähallituksen Luontopalvelujen, Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ja Tapion kanssa. Hanketta rahoitti vuosien 2020–2022 aikana ympäristöministeriö METSO-ohjelmasta. Hankkeesta lisätietoja sekä hankkeen loppuraportti on saatavilla [Valonian Hyyppäränharjun METSO-hankkeen sivuilta](#).

Hyyppäränharjun hoitosuunnitelman sekä tarinakartan sisällön ovat laatineet Janne Tolonen, Katriina Yli-Heikkilä ja Jarkko Leka Valoniasta. Omar Badawieh Valoniasta on vastannut karttojen toteutuksesta sekä tarinakartan luomisesta. Sisällön suunnitteluun ovat osallistuneet myös hankekumppanit Suomen metsäkeskus, Metsähallituksen Luontopalvelut, Tapio ja Varsinais-Suomen ELY-keskus.